P. P. évfolyam. Baja, szombat 1902. november 1. 45. szám.

BAJAI FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48 as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Főtér 434.
Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő: Dr. Szirmai Vidor ügyvéd.

Főszerkesztő: Dr. Reich Aladár orsz. képv.

Főmunkatársak: Dr. Nyiraty János Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1·50. Egyes szám ára 12 fillér.

Halottak estéjén.

Baja, okt. 31.

Ne hazudjunk magunknak, ne mondjuk azt, hogy meghaltunk és megsemmisültünk. Ne hamisitsuk tovább ennek a szónak az értelmét: halál. Ne csaljuk meg azokat, akiket utódainknak nevezünk. Ne halmozzunk bűnre bűnt csak azért, mert nem akarjuk, vagy nem tudjuk, nem birjuk megérteni az életet s hogy bölcseknek, erőseknek mutassuk magunkat e szónak, melynek eredetét az ethymologia legnagyobb bölcse sem találta még meg, oly értelmet adunk, amely értelem elé mintegy kötelességnek szabjuk, melynek mintegy rendeltetésévé teszszük, hogy magyarázza meg az életet, hogy legyen bizonysága életelveink, életszabályaink igazságának. Ha vannak büneink, ha vannak erkölcseink, ezeknek kritériuma gyanánt ne állitsuk oda ezt a szót halál, melynek igaz értelmét tudomány, nevezzük azt logikának vagy pszichologikának, metafizikának vagy természettudománynak, elvontnak vagy pozitivnek, meg nem adja.

A halál az élet vége. Nem az, hanem az élet kezdete A halál az emberi szervezet működésének uj fázisát jelzi csupán. Igen, ez a szervezet működik tovább s végezi rendeltetését csak ugy, mint azon fázisában, melyet életnek nevezünk. Most is él és életet ad. Ez az uj élet csak azért borzongat bennünket, mert élvezeteit közvetlenül nem érezzük. Hiszen a szervezet halálának inkább azt a pillanatot nevezhetnénk, mikor utolsó része is megszünt az lenni, amit mi emberinek nevezünk. És a bizonyosságon épülő kételkedésünknek még hány oly pillanatot lehetne felkutatni, melyre joggal alkalmazhatnánk ezt a szót halál csak ugy, mint ezt a szót élet.

Hát legyen ez szkepszis, hát legyen ez a szkepszis bűn. De ez nem csak az én bűnöm. Bűne az emberiségnek, a természetnek, bűne a mindenségnek. És ezt a bűnt szentesiti az emberiségnek az a működése, mely a halottak napján nyilvánul meg, legyen ez a halottak napja, akár november 2-ika, akár az „ab“ hónap bármely napja.

Az emberiség megtagadja a halált. Oda megy azokra a dombokra melyek, alatt a halál helyett életet keres Beszélni kezd és lesi a feleletet a szellőtől, tekintetét a mécs imbolygó lángjára függeszti s azt a tüzet látja, mely az elhunytnak utolsó pillantásával tűnt el a szemekből. Beszél a természettel, s hogy vakmerőségében méltó legyen e szónak: ember, igazi értelméhez, még a mindenséggel, a végtelennel is beszél.

A halál helyett életet keres, s az életet nem akarja meglátni. Majd az életet látja és a halált siratja. Hát ez nem az emberiség szkepszise-e?

És e szkepszisben még is van bizonyosság. Van az a kényszer, mely kételkedni késztet a halálban, a megsemmisülésben, de az emberi test életének örök folytonosságában is. És a kényszer nyomása alatt vergődő vad értelem lassankint megszelidül. Csendes lesz, szabadságáról lemond. És ez a lemondása zsarnokát is megfosztja hatalmától, s átadja helyét a hitnek, mely a kételyek küzdelmének boldogitó gyermeke.

És ebben a hitben van az igazság. És aki ezt az igazságot meg akarja érteni, az vigyen holnap koszorut a temető sirhantjára.

Ha nincs halottja, tegye oda akármelyik sötét sirdombra, mely fölött senki sem zokog. Ha bensejében melegséget érez vagy borzongás fut végig izmain, ez a hitnek csirája, csirája ennek az igazságnak.

Az ipartestület az önálló vámterületért.

Baja, okt. 26.

Nagy, népes értekezletet tartott vasárnap délután a helybeli ipartestület. Összejövetelüknek különös és nagy

TÁRCA.

Halottak napján.

Temetőn bolyongok, sirok között járok,
Körülöttem hervadt, dércsipte virágok.
Nincsen ma arcomnak derüje, mosolya,
Szivem bánatát a szellő messze hordja.

Amott egy öregnek sirfája feketél,
De lelke messzebb van a világ végénél
Ki görnyedve húzta az élet igáját,
S megváltásnak nézte közelgő halálát.

Itt egy anya borul gyermeke sirjára,
Kezeit kulcsolja ájtatos imára.
A hitves gyászolja élte elhunyt párját,
Könnyekkel locsolja azt a hideg márványt.

Távolabb egy lányka frissen hantolt sirja,
Szüleit, jegyesét, testvéreit hivja.
Kik koszorut tesznek a sirjára itten,
Mennyben hervadhatlant adott neki Isten.

Zizeg a száraz ág, süvölt az őszi szél,
Fájó hervadásról, enyészetről regél;
De amelyek mostan enyészetről szólnak:
Tavaszszal uj lombot, uj virágot hoznak.

Megvigasztal a hit és az örök élet,
Hol a sziv örömtől ismét ujra éled.
S a teremtő Isten végtelen irgalma,
Visszaadja a kit temet a sir hantja.

H. M.

A Boszporuszon.*)

EURÓPAI PART.

Utirajz. Irta: **Vértesi Károly.**

(Folytatás.)

Iréne hercegnét megöli. — Az áruló — A hol Dárius serege átvonult. — A két Hisszár. — Ahol ellenséges hajó nem járhat. — Iszmail basa kertje. — Kilátás két tengerre.

A keleti kényur nem vehette ki a bosszút belsőjéből, megtelt a lelkében megfogamzott vad indulattal megszilajult s lázas agyát megfeküdvén megszületett az örjitő terve annak, hogy legyilkoltassa az özvegyül maradt császárnét és leányait. A szenvedők között is magas volt a rangjuk ezeknek. Az embertelen győző, fékevesztett szenvedélyében, mikor agya forrott, arra vetemedett, hogy vérfagylaló kegyetlenséggel, a gyönyörű császári hercegnét, Irénénét, kinek a félelemtől szembeszökő könyei sem lágyitották el a vérengzőt, maga sujtotta halálra, fejét ketté hasitván. A császári család igy esett egészen a sors kegyetlen játékának az áldozatául, egy vadállati hajlam ember prédájaul. A szép hercegkisasszony se hangolhatta könyörületre. Konstántinápoly és a Boszporusz történetében, szivetrázó események. A rémülettől megreszket a gondolat, a háborunak ilyen szörnyű elfajulásán.

Gertuka görög árulónak is egyet fordult a világ, szeme előtt, mert neki, aki a szultánnak a görög táborból hirt hozott, a hóditó szultán, úgy hálálta meg a tettét, (mi ütött hozzá?) hogy élve nyuzatta meg. Pokoli ötletek támadása. Dühe elől nem tudtak egérutat találni.

Nem volt az eldurvult lelkű, fölhevült agyu ázsiai barbárban semmi könyörületes érzés, a legyőzött, elerőtlenült ellenséggel szemben. Drákói*) szigorral uralkodott. Uralkodása, láncolata a szivet megremegtető történeteknek. Nemteszi vala mindezt, s megtevén, elkellett volna idegenedni magától, ha elméjének lett volna valamelyes műveltsége, csiszoltsága.**) Hatvanezer fogoly, még ennél is több halott. Lovaknak a patáival szeretett véres fejeket tipratni. Volt-e lelkének hite? Nemzetek fohásza szállt az ég felé. Az ilyen hadviselésről nem zenghetnek a költők hősköltemény. Ez a hadviselés lökést adott ugyan a világ fejlődésének, de — hátrafelé.

A Boszporusz nézésekor, ezek a régi dolgok tolulnak az emlékezetembe, a törökök hogyan kerültek a partjára? Sok elomló vér

*) Drákon vértörvényeinek szigorúsága már az ókorban közmondásos volt, pedig tudjuk erről az arkhonról, hogy nem az ő kemény szive hozta ezeket a törvényeket létre, hanem az akkori idők szüksége. Tudjuk azt is, hogy tulzott ezeknek a tövényeknek a birálata.

**) Molla Koráni volt a nevelője. Molla, maula vagy mevla, vallási tudományokban képzett embert jelent.

oka volt. Két tárgyat tüztek csak a napirendre, de mindakettő megérdemelte azt a nagy érdeklődést, amely megnyilvánult. Vagy kétszázötven—háromszáz ember jelent meg az ipartestület nagy termében, hogy meghallgassák elnökük előterjesztését és a nagy horderejü tárgyakban határozatot hozzanak. Nagyobb fontossággal birt a tárgysorozat második pontja: Az önálló vámterület kérdése. Örömmel konstatáljuk, hogy a jelenlevők, mint egy ember, egyhangu lelkesedéssel csatlakoztak az inditványhoz, amely szerint a közgyűlés kimondja, hogy az országgyűlés képviselőházához országgyűlési képviselőnk, dr. Reich Aladár útján fölterjesztést intéz, amelyben kéri a közösvámterület megszüntetésével az önálló vámterület létesitését.

A közgyűlés lefolyásáról tudósitónk a következőkben számol be:

A bajai ipartestület mult hó 26-án, vasárnap délután rendkivüli közgyűlést tartott, amelyen *Czérnay Imre* elnökölt és *dr. Fehér Lőrincz*, mint iparhatósági biztos vett részt.

Czérnay Imre délután 2 órakor megnyitván a rendkivüli közgyűlést, örömmel üdvüzli a nagy számban megjelent tagokat. Kifejti, hogy a rendkivüli közgyűlést azért kellett egybehivni, mert 50 ipartestületi tag kéri annak egybehivását oly célból, hogy tiltakozzanak a túlmagas adókivetés ellen Inditványozza az elnök, hogy a testület a túlmagas adókivetés miatt panaszt emeljen a pénzügyminiszternél. Az inditványt a közgyűlés elfogadta és a panaszkérvény megszerkesztésével az elnökséget bizza meg. Elfogadták még *ifj. Utry Pál* azon pótinditványát, hogy az ipartestület kérni fogja, hogy ezután az ipartestületnek joga legyen az adókivető bizottsághoz két bizalmi férfiut kiküldeni.

Ezután szólásra emelkedett *Moder* Dezső ipartestületi jegyző és hosszabb, beható, tartalmas beszédben rámutatott a magyar iparosság sanyarú helyzetére és kifejtette, hogy a magyar ipar addig fel nem lendülhet, amig Ausztriával közös lesz a vámterületünk. Czérnay Imre inditványozza, hogy mondja ki a közgyűlés, miszerint az országgyűlés képviselőházához föliratot intéz és kéri, hogy létesittessék az önálló magyar vámterület. A fölirat fölterjesztésére *dr. Reich Aladár* városunk országgyűlési képviselője kéretik fel.

A közgyülés egyhangu lelkesedéssel járult hozzá az inditványhoz és azt magáévá tette.

Ezután még *Gebhardt* Dezső kérte fel az egybegyülteket, hogy minél nagyobb számban csatlakozzanak az ipartestületi hitelszövetkezethez.

Ezzel véget ért a közgyűlés.

Gyüjtés a plebánia templom javára.

Helybeli plébánia-templomunk részére egy alkalmas uj orgona beállitása és a templom belsejének kifestése tárgyában összehivott szükebb körü előértekezlet határozatához képest október hó 19 én nagygyűlés tartatott a városházán, mely egyhangulag kimondotta a fent emlitett szükségletek fedezésére megkivántató pénzösszegnek gyűjtés, illetőleg közadakozás utján leendő megszerzését.

A tapintatos előkészités és kitünő szervezés minden feltételével megindított ezen mozgalom immár abba a stádiumba ért, hogy e hó 4-én városszerte megkezdhetők lesznek az üdvös célra történő gyűjtések.

Mult vasárnapon oszttattak szét a szükséges ivek a gyűjtésre felkért hölgyek és urak között, kik kettős és hármas csoportokra oszolva, a részükre kijelelt utcákban fogják felkeresni és adakozásra kérni a nemeslelkü közönséget Városunk minden társadalmi osztálya a lehetőségig képviselve van a gyűjtés fáradságos és önzetlen munkájára vállalkozó e bizottság kilencven tagjában. És ennek a derék bizottságnak buzgó működése nem is lehet megfelelő eredmény nélkül való! Ismerjük polgártársaink fenkölt gondolkozását és áldozatkészségét, ennélfogva már is megvalósitottnak látjuk a magasztos célokat: mindnyájuk legkedvesebb óhajtását.

De ideje is volt már Baja legnagyobb, mondjuk: főtemplomának méltó fölékesitésére gondolnunk, mert szépen fejlődő városunk diszes középületei között bizony eddig nem valami fölemelő látványt nyujtott Isten ezen házának rideg egyszerüsége, disztelen ósdi kinézése, a rozoga régi orgona rekedt akkordjai pedig egy cseppett sem fokozták az itt támadt hangulatot. A főgymnásium és tanitóképezdei énekkarok szivet-lelket átható remek működése is mennyit fog nyerni művészeti értékében egy megfelelő orgona kisérete mellett!

Szóval itt van az alkalom újabb bizonyságot tenni Isten és emberek előtt arról az általánosan elismert magas erkölcsi közérzületről, mely városunk lakósságát mindig hűen jellemezte.

D. Gy.

Beszámoló.

Csak egy-két előadás választ el bennünket és a bajai szinisaison befejezéshez ér.

Minket, akiket a független birálat elve vezetett mindvégig, nem zárkózhatunk el, hogy összbenyomásainkat a szintársulat müködése fölött szabadon ne nyilvánitsuk.

Mindenekelőtt elismeréssel adózunk Pesti igazgatónak a müsor választékos összeállitásáért. Ugyszólván a fővárosi szinpadok minden ujdonságát bemutatta, sőt a Nemzeti szinházban csak az imént nagy sikerrel adott „Földet“ is minden vidéki szinpadot megelőzőleg adatta elő.

A mi kifogás a müsort illetőleg es-

árán, mikor a háboru démonja szabadjára volt eresztve és dúlt a szörnyü népharag a mely sok fenyegetést váltott be. A Boszporusz kékvizének a látásakor, eszembe jut, hogy nem volt az mindég ilyen mosolygó szinü, haragos vérszinnel is volt az többször keverve.

Vigyük át a gondolatainkat ennél sokalta régibb időbe, talán nem fog az olyan fájó érzést kelteni bennünk. Mennél régibb a seb, annál jobban heged.

Ezen a keskeny helyen ment át Dárius 700.000 katonája is a szcithák ellen harcolni. Maga a hóditó nagy király azt a felséges jelenetet itt egy sziklába vágott trónról nézte. Ezt az utat járták a perzsákon és törökökön kivül a rómaiak és a góthok.

Most is népvándorlás van a Boszporuszon folytonosan. A nemzetek gőzhajói, vitorlások halász-bárkák, gyors kaikok surrannak a vizen végig, verdesik a kereket, az evező lapátok a habokat. Mindig népes, mindig zajos, mindig habos a viztükre. A tengeri járműveknek egész világa!

Rumili Hisszárnak átellenében Anadoli Hisszár fekszik romokban. Romlanak a romboló csaták büszke tornyai. A két eröditvény között nem járhat ellenség. Szaktekintélyek köztük Moltke, ma is bevehetetlennek mondják Konstantinápolyt, mig a Boszporusz és a Dardanellák közelében.

A Boszporusz egyik fénypontjára, Emirgjon közeledtére figyelmeztetnek. Iszmail basa,*) a vagyoncsikarás és pazarlásairól hires egyiptomi alkirály gyönyörü kertjére, melyben a Középtenger Flóra arisztokratái légyottot tartanak. A zugó fák közül füszeres lég, balzsamos illat árad ki, felénk huzódik. Annyitmennyit kivehetünk a fésült gyepü diszkert elrendezéséből a hajóról. Látjuk ágait a törzseket körülfonó, azokról lefüggő borostyánnak, leveleit göcsös olajfának, piros és fehér virágát a magasra nőt oleander fáknak, aloének magasan eresztett virágcsoportját. Mondják, hogy a kert kanyargós utain szép séta esik tavaszkor, mikor virulásba megy a természet, levélbe borulnak a fák, egymásra simulnak a lombok és felkapnak a tetőkre.

Teremteni, ünnepségeket rendezni, nagyon tudott ez a bőkezü alkirály, a szuezi csatorna megnyitásakor *sokkal* lepte meg Nyugat világát, koronás főket is. Nyugoti civilizáció és keleti fántázia ömlik el az alkotásain.

Virágének hangzik a kertből. A törökök nagyon szeretnek a virágról dalolni.

Kaik surran el mellettünk. Juhbőrön ül a mozgatója. Feldagadoznak az inak a karján. Erőlködik, mert nagy hullámokat hányt fel tengerjáró nagy hajónk. A csolnakban közepes módu embereknek látszó egyének.

Ismét csak az üdezöld Emirgjonra, az Emirgjonnak déli tájak fái és pálmáira tapad szemem, nem tudom a varázsképről levenni a tekintetemet. Szép az és gyönyörködtető. »Ille terrarum mihi praeter omnes angulos ridet.« »Ez a kis zugoly kiválóan mosolyog felém« mondhatjuk Horatiussal. A sok szinhez mennyi még az árnyalat!

A Boszporuszon, hol csaknem örökös a tavasz, palotát, kerterdőt birni, ebben illatos léget szivni, élvezni a szép kilátások teljét, a jólét karjai között élni, már magában véve is boldogság. Iparkodik is minden szegény összekörömködni egy darabka földet, hogy arra fölépithesse nyaralóformát csufoló, fa-művü viskóját. Oda hagyott világot itt nem találsz.

Az egyes helyekhez kötött mondákkal lépnek elő vezetőink. Megszólaltatnak egy zizegő levelü nyárfát, nagynövésü eperfát, soklevelü akácfát, komoly diófát. Ki győzné a sok mondát meghallgatni? Sas kering egy sziklalap fölött, levegőben, arra nézünk most.

A természet egyre jobban bontakozó szépségének vagyok a néma élvezője. Nevető tájak, fenséges vidékek, meredek sziklaoldalak, messzire elnyuló völgységek folynak be a tájkép jellegébe. Hegyháton, völgy ölében, egy-egy lugas alatti török kávézó hely et is hoz az üveglencse szem elé. Az éren átvetett fatörzs vezett az egyikhez. Ismerjük ezen kávézóknak

*) Iszmael khedivéről és költekezéseiről, lásd bővebben „Keleti ég alatt. Egyiptomban“ cimü könyvem 102. 103-ik lapjain.

hetik, az csupán az az egy, hogy társadalmi szinművet alig egy-kettőt játszottak és e helyett inkább a már divatját mult történelmi szinművekkel voltunk elhalmozva.

Kevés volt ezenkivül a vigjáték is. Ezek közt is eredeti magyar művet úgyszólván csak egyet láttunk és ezt is a gyöngébbekből (A képviselő úr.)

Az operett és a népszinmű előadások uralták a saisont, melynek úgyszólván ¾ részét az operett foglalta le.

Ennyit a müsorról.

Az előadó személyzet összeségében kielégitette közönségünk müigényét, ámbár az első rendű szereplőket illetőleg a tavalyi társulathoz képest bizonyos tekintetben visszaesés mutatkozik Igy a coloratour énekesnő szerepköre az idei társulatnál nem talált megfelelő személyesitőre Az igazgató igyekezett ugyan ezen a hiányon segiteni vendégszereplők próbálkozásával, de sikertelenül Ugy Bányai Stefánia, mint Huckstédt Irén fellépte kevésbbé volt szerencsésnek mondható. A szoubrett szerepkört ugyan három énekesnő töltötte be az idén, de ezek közül Kállai Jolán nagyon keveset, Sziklay Blanka pedig érthetetlen okból egyáltalában nem szerepelt.

Ezenfelül a drámai szende szerepköre teljesen betöltetlen maradt

Ami a többi szerepköröket illeti, azokat részben a tavalyról is már előnyösen ismert, részben a tavalyiak helyét elfoglaló és a tavalyiakhoz hasonló tehetségű erők töltötték be, részint a mult idényben működő hasonló szereplőket jóval felülmulták. Igy a tenorista (Baranyai) fokozottabb mért ékbenelégitett ki a tavalyinál, a naiva (Szabados Gizi) jóval felülhaladta elődjét, az uj komikus (Németh) pedig mindenben feledtetni tudta Ferenczit.

Az énekkarok működése és precizitása semmivel sem maradt a tavalyi mögött, csak a zenekar volt hiányosabb.

Végül egynehány szóval a közönség szinpártolásáról is meg kell emlékeznünk, még pedig örvendetesen.

Hosszú idők óta nem nyilvánult meg közönségünk érdeklődése a szinészet iránt ily mértékben, mint az idén. Elmondhatni, hogy naponta telt házak előtt játszottak szinészeink és sokszor csak pótszékeken lehetett a fölös számban beözönlő közönséget elhelyezni És ez a kitartó szinpártolás annyival is inkább dicséretünkre válik, mert nálunk naponta jóformán egyugyanazon közönség látogatja a szinházat, amelynek türhetetlen, primitiv, kényelmetlen berendezése mellett is állhatatosan kitartó látogatottsága némi önfeláldozással is jár közönségünk részéről!

Legvégül pedig bucsut mondunk a derék társulatnak abban a reményben, hogy tavaszszal ujból szerencsénk lesz hozzájuk.

A viszontlátásra!

---

vonzó erejét az Arany Szaru öblének a partvidékéről. Mindég szivesen emlékszem vissza, fa alatt, az alacsony nádszéken ülve, nargilézve, milyen élvezetesen szürcsöltem a gombafejű asztalon, kafedsi fekete italát, mikor a vidék csendje ráfeküdt a lelkemre.

Nagy falvak ámphitheatralis fekvéssel, szebbnél-szebb nyaralók minden izlésben, karcsu jegenyékből, százados fákból árnyas sorok, sétányok, parkok, gondozott veteményes kertek, áthatolhatatlan sövények. Mintha mindez Konstantinápolynak, egy nagyvárosnak a kiterjedése volna hosszában. Az is. Ami egy fogalom, egy tekintet alá esik, nem lehet abból elvenni semmit sem.

Vizszélén a távoli falvak hódlakokként tünnek fel. Nem győzöm a hullámzatos vidéket a nézéssel. A fehérfalú és szines fájú nyári lakok, mintha az erdőbe volnának himezve. A felvilágosodottság jelszavát: »nil admirari« itt félre teszszük, bizony meg kell csodálnunk ezt a tájékot!

Egyik emelkedettebb kjöszkből a Márványtengerre, a másikból a Feketetengerre nyilik elragadó kilátás. Pompás angolkertek, serpentinákban lefelé-fölfelé kigyózó utakkal, a citrom és narancsligetek fölött. Egy ilyen szép helyett ajándékozott a szultán, a német császár követségének. Fejedelmi ajándék.

(Vége köv.)

Részletek Szabovljevics Vladimir öngyilkosságáról.

A „Homonna és Vidéke“ folyó évi okt. 25-iki számában a következőket olvassuk:

Szabovljevics Vladimir csendőr tiszt-helyettes tegnap reggel 7 órakor önkezűleg vetett véget ifjú életének. Mi vitte a megnyerő modorú, már megjelenésével mindenkit lebilincselő fiatal embert e végzetes elhatározásra, ma még titok, amelyet édes anyjához, özv. Szabovljevics Mihálynéhoz intézett s még október hó 4-éről kelt levele fejthet meg. Az életuntság, melyről Nagy Sándor csendőrőrmesterhez intézett levelében ekként ir: »Megundorodtam az élettől, megyek oda, ahol több boldogságot lehet találni«, majd alább: »ne tartsanak itt sokáig, mert pihenni vágyom«, aligalig lehetett cselekvésének közvetlen rugója, hanem az egyensulyában megrázkódott lélek vivódásának végösszegezése. Megundorodni az élettől s pihenni vágyni ilyen ifjan, annyi lelki s testi kiválóság birtokában, csodálatos, gondolkodóba ejtő. Maga tényállás röviden a következő: Szabovljevics Vladimir takaritónője tegnap reggel 7 órakor éppen be akart menni a csendőr tisz-helyettes szobájába, hogy szokott reggeli teendőit végezze, mikor a külső szoba ajtóján benyitva, fegyverdörrenés hangzott ki ura szobájából. Megilletődve nyitott a szobába, hol iszonyú látvány tárult elé, melytől visszaborzadt s kétségbeesett sikoltással rohant az őrségre, honnan Nagy őrmester s csendőrtársai gyorsan a tiszthelyettes szobájába futottak. Szabovljevics már ekkor haláltusáját vivta; egész testében kinosan vonaglott. Nagy őrmester kezét hatalmas szoritással fogta meg s tartotta a halál beálltáig. A lövés pillanatától számitva alig telt el tiz percz, már megjelent dr. Rosenfeld Miksa kórházi főorvos, ki szomoruan csak a beállott halált állapithatta meg. Az öngyilkosság hire gyorsan terjedt el s városszerte mélységes hatást és nagy megdöbbenést keltett. Meghatottan fogadták osztatlanul a rokonszenves fiatal ember gyászos végének leverő hirét.

Az öngyilkosság eszméje ugy látszik már régebben megérlelődött Szabovlyjevics gondolatában. Mielőtt szemleutjára indult volna, kölcsönkérte Dr. Rosenfeld Miksa kórházi főorvos revolverét. Akkor öreg takaritónője kérdésére, hogy minek az neki, azzal válaszolt, hogy jó lesz az uton madarakat lőni.

Az öngyilkosságát megelőző este Szinnáról jött haza, hol a csendőrőrsöt szemlélte meg. Itt már hivatalos távirat várt reá, mely Ungvárra szólitotta s egyszersmind a kerületi parancsnokság rendelete, hogy a szárnyparancsnokságot kirendelt utódjának adja át. Sokan ezzel az áthelyezéssel hozzák összefüggésbe végzetes tettét, ami azonban alig valószinű, mert az áthelyezési távirati rendelet vételétől az öngyilkosságáig eltelt idő rövidsége sehogy sem hozható összhangba azzal a határozottsággal, melylyel tettét végrehajtotta. Este felment a Kaszinóba, hol billiárdozott, azután több barátja társaságában Dólik S. vendéglőjében megvacsorázott, barátaival egy darabig beszélgetett és 11 óra után hazament, távozás előtt azonban barátaitól elbucsúzott.

Egész esti viselkedésében volt valami különös, amelyhez természetesen most már kész a magyarázat. Haza menve Nagy őrmesterhez hátrahagyott levelét kellett megirnia, mert Szinnáról haza jövet nem töltött otthon annyi időt, mennyi ennek megirására akkor elég lett volna.

Hogy reggelig mit csinált, nem tudhatni. Pontban 7 órakor lőtte meg magát, a gyilkos csövet szivének irányozva. A golyó a szivet nem érhette, hanem egy főeret kellett átmetszenie s az ez által beállott elvérzés okozta közvetlenül halálát.

A megboldogult hivatalában pontos, pedáns; a társaságban vidám, emelkedett kedélyű, jó barát volt, mindenki irányában szivélyes, alantasaival szemben is tiszteletet parancsoló magatartása mellett is nyájas, emberséges. Halálát táviratilag tudatták Baján lakó édes anyjával, özv. Szabovljevics Mihálynéval. Még a délelőtt folyamán megérkezett testvérbátyja, Szabovljevics Dusán bajai szolgabiró, ki a holttest elszállittatása körülményeire nézve intézkedett. Lapunk zártakor értesülünk, hogy Bariss Árpád csendőrszázados a fennálló katonai törvény rendelkezésének ilyen esetet tárgyazó szakaszaira való hivatkozással, a hulla boncolás feltétlen eszközlését kivánta, amelynek szükségét noha Routsinszky Miklós kir. albiró, mint vizsgálóbiró nem látta fennforogni, a csendőrszázados állhatatos kivánsága folytán a boncolás ma délután 1 órakor eszközöltetett. A boncolást dr. Grünwald Ignácz járásorvos és dr. Ligety Albert kórházi orvos eszközölték és megállapitották, hogy a ferdén behatolt golyó a tüdő felső szárnyán áthaladva, a főüteret metszette át s a harmadik bordán megakadt. A lap nyomása előtt megtörtént az egyházi szertartás, Kutha István gör. kath. esperes-plébános beszentelte s megáldotta a holttestet, amelyet a megboldogult barátai s tisztelői, nagy résztvevő közönség kisért ki a vasuti állomáshoz, hogy onnan Bajára szállitsák. Négy gyönyörű koszorú boritotta koporsóját hatalmas szallagokkal. Koszorut küldtek: A tisztikar, a IV-ik csendőr kerülettisztikara »Bajtársunknak« felirattal. Szántó Mihály m. kir. állami főerdész »Vladimirnak Miskától« felirattal. A barátai által letett koszorú rózsaszin szallagján ez volt olvasható: Az asztaltársaság. A homonnai csendőrőrs koszorúja: »Legénységtől a homonnai őrs« felirattal volt ellátva. Az olyan korán, olyan ifjan pihenni vágyott barátunk nyugalma legyen édes, zavartalan! Övéinek megsebzett fájó szivét orvosolja, gyógyitsa meg a vigasztalás istene!

*

A szerencsétlen fiatalember az alábbi levelet intézte Nagy őrmesterhez:

Kedves Nagy! Megundorodva az élettől megyek oda, a hol talán jobb otthont lehet találni. Halálom után sürgönyözzön a kerületnek és szárnynak s azután várja a történendőket. Kincstári holmim csak

egy csizma, nadrág és egy zubbony. Ezeket válassza külön, a többit csomagolja össze ládámba és küldje haza. Cim: özv. Szabovljevits Mihályné Baja. *Testemet felboncolni ne engedje,* levelemet mutassa fel — ha mégis azt akarnák tenni. Testemet szállitsák haza Bajára. Adósságom nincsen; ha valami emberi hiéna jön, rugja ki. Soká ne hagyjanak itt heverni, szállitsanak mielőbb haza, mert pihenni akarok. Ezek azok, miket Öntől kérek, mint embertől, derék embertől, mert Önt annak ismertem. Isten Önnel! Tartson meg emlékében! Ön szegény, de becsületes s többre becsülöm emlékemben, mint ezer másét. Szabovljevits sk.

Szinház.

A Bolond.

1902. október 24.

Rátkai Sándor estélye. Igen, ezzel kell kezdenünk, mert bár Rátkaytól a szintársulat e nagytehetségü tagjától sok, igen sok ügyes alakitást láttunk, de ennél tökéletesebbet soha s mástól is aligha. A nevelt leányába szerelmes Bimbót, a bolondot játszotta megrázó tragicummal, lelkét öntve fárasztó szerepébe. Pártnere — Bimbilla — a vendégszereplő Huckstédt Irén k. a. volt. Huckstédt Irén kisasszony énekéről meglátszik, hogy *tanult* énekelni, de hangja fénytelen s csupán a fensőbb registerben élvezhető annyira- a menynyire. A játéka, hanghordozása, gesztusai azonban — kritikán aluliak. Annál kitünőbb volt Ujvári (Pimpó korcsmáros), Kállai, Gerlaki, Szabados, (Piroska, Fehérke, Kékike) épugy Németh (Dirigó) és Falussy (Deli lovag). Az ensemble is a legjobbak egyike volt.

Magda eljegyzése.

1902. Október 25

Lengyel Henrik darabját nagy érdeklődéssel várta már napok előtt városunk közönsége és számitásában nem csalatkozott. Egy mesteri kézzel megirt szinművel állunk szemben. Cselekménye mindvégig érdekfeszitő, megoldása ügyes és ötletes, nyelvezete minden izében magyaros és választékos. Csodálatos, hogy ez az igazán érdemes termék a szabadkai és bajai szinpádokon eddig túl nem terjeszkedett, pedig bizvást elmondhatjuk, hogy ami kevés jó társadalmi szinművel dicsekedhetik irodalmunk, ez méltán sorakozhatik a mellé a kevés jó mellé.

Az előadás egyébként Tarján Irma jutalomjátéka volt, a ki a cimszerepet az ő meleg művészetétől áthatottan játszotta meg. A második felvonás szép jelenetében kitörő szerelmét Vajda Géza (Krasznai) iránt, megható szenvedélylyel tudta kitárni. Partnere Krasznai Ernő volt. Ugy ő, mint a közönség kölcsönösen meglehettek elégedve. Pompás alakitásával mindvégig hatni tudott. Nagyobb szerepekhez jutottak még Szabados (Lidia) és Simon Mariska (Etel), Mindketten méltó részt vettek ki a darab sikeréből. Farkasról (Dr. Sárkány) Rátkayról (Zsilinszky), Falussy (Szálay), Baróthyról (Czakó) csak jót mondhatunk. Ujvári a kutyamosó szerepét sok ötletességgel játszotta.

A közönség a szerzőt lelkesen megtapsolta és remek babérkoszorúval fejezte ki hódolatát. Tarján Irmát tisztelői hatalmas virágállvánnyal lepték meg.

A regruták.

1902 október 26 (Este.)

Rátkay Sándor társulatunk közkedvelt komikusa, mint népszinműiró mutatkozott be a közönségnek. Eleven, zamatos nyelvezettel megirt darabjáért pedig csak gratulálhatunk a szerzőnek. Nagy cselekményt, nagy bonyadalmat nem tartalmaz ugyan, de vig és tarka jelenetein mindvégig jól mulatott a közönség, ami pedig a fődolog.

A szereplőkről szólva elsőben magát Rátkayt (Butykos) illeti méltó elismerés. Kivüle Baróthy (Gyárfás), Falussy (Sándor), Gerlaki (Katica), Tarján (Etel), Németh (Öreg), Mihályfi (Fazekasné) Kállai (Palacsinta), Ujvári (Csalán) és Simon (Pergő) nyujtottak typicus alakitásokat és nagyban hozzájárultak a darab sikerének emeléséhez.

Házasodjunk.

Október 28.

Falussy István a társulat baritonistája Guthi Soma ezt a bohózatát választotta ki és mint kitünő »siheder« gubózott ki. Mellette sok tapsot aratott Baróthy (Kubacska) szerepében, aki mesteri alakitást mutatott be. Németh János, Szigethy, Ujvári és Rátkai a kacagás egész orkánját idézték föl. A hölgyek közül L. Mihályfi Julia (Dusákné) olyan pompásan játszott, amilyen pompásan csak ő tud. Kállai Jolán brillánsan táncolt. Szabados és Simon Mariska a régi jók voltak. Az előadás után hangverseny volt, melyben Cs. Almási Julia és Tóth Antal fényes szavalatában gyönyörködtünk. Falussy István egy szellemes apróságot mondott el szellemesen. Gerlaki és Rátkai duettet énekeltek, Ujvári pedig táncparódiával tudott gyönyörködtetni.

A föld.

1902. október 29.

A modern agrár politika — a földmives osztály védelme — immár a szinpadon is tért igyekszik magának hóditani. A terhek alatt görnyedő magyar földmives nèposztály sinylődését sok igaz vonással rajzolják meg a szerzők tagadhatlanul, azonban nem minden túlzás nélkül. Túllőttek ugyanis a célon a szerzők, amikor a földmives nèposztály kizsákmányolásának indokául a furfangot, az erősebb jogát tükrözik vissza. Ezek csak járulékos okai a tanulatlan nèposztály tönkrejutásának. A mi földmives nèposztályunkat a súlyos jelzálogterhek viszik békóba, a nehéz kamatfizetéseknek a termés mennyiségével arányban nem álló sokasága teszi földhöz ragadttá. A furfang, az erőszak csak mint mellékes rugók szerepelnek. E mellett a szerzők egy csomó lehetetlen alakot vonultatnak fel. Igy Dobos Kovácsné mint egy nagylelkü parasztasszony van megrajzolva, aki képes az urát — akit rajongásig szeret — megtagadni, ha a furfanggal szerzett horribilis összegü földeket vissza nem adja. Ennyi önfeláldozást egy paraszt asszony lelkében hiába keresünk. Elképzelhetetlen ezenkivül Bódi huszárhadnagy alakja is. Egy parvenuből urrá lett család sorjában annyi szerénység, meghunyászkodás, félénkség nem lakozhatik, pláne, ha még hozzá huszárhadnagy.

A szereplő személyek azonban egytől-egyig kitettek magukért. Baróthy Dobos Kovácsa minden részletében tökéletes alakitás volt. Egy ilyen fárasztó és az érzelmek összes scáláján átfutó nehéz szerepnek ily mesteri megjátszása csak egy nagy szorgalommal párosult müvészléleknek állhat módjában. Cs. Almássy Julia (Dobos Kovácsné) méltó partnereül szegődött. Sok, szépen megjátszott jelenete volt Tarjánnal (Klári) egyetemben. Krasznai (Gedeon) az ügyvéd szerepében mindenben kielégitett, Németh pedig (Vékey) huszáróbesterjét egyik legsikerültebb alakitásai közé számithatja. Rátkai (Marossi) ügyesen találta el a hangot, amely minden túlzás nélkül mégis megérttette mindenkivel, hogy Marossi, hajdanában Morgenstern volt. Farkas Ferencz Bódit kiváló ügyességgel, rokonszenvesen characterizálta. Szabados (Juliska) pedig az ő szokott kedvességével kötött le mindenkit. Mihályfiné (Vékeynét), Simon (Susanne) csak megerősitették az irántuk táplált jó véleményt. Tóth (Bodza), Ujvári (Gergő), Fenyő Józsa (Juczi) és Berényi (Miska) parányi szerepükben is kiválót nyujtottak.

San-Toy.

1902 október 30.

Másodszor ment az évadban ez a bájos operett a még bájosabb művésznő, Kállai Jolán jutalmául. A zsufolt ház, a virágbokréták mindmegannyi jelei annak a nagy népszerüségnek, a melyet még tavalyról vitt magával közönségünktől.

HIREK.

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminiszter dr. Rapp András budapesti kir. jbirósági joggyakornokot a szabadkai kir. törvényszékhez aljegyzővé és dr. Gerevics Ernő budapesti törvényszéki joggyakornokot a bácsalmási kir. jbirósághoz aljegyzővé nevezte ki.

Áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter Veress Béla bácsalmási kir. jbirósági aljegyzőt a szabadkai kir. törvényszékhez helyezte át.

Királyi közjegyzők kinevezése. A m. kir. igazságügyminiszter dr. Sirsich György szegedi kir. törvényszéki birót Bács-Topolyára, Zákó István zombori ügyvédet és dr. Tripolszky Aladár ó-becsei kir. közjegyzőhelyettest Zentára királyi közjegyzőkké nevezte ki.

A bajai jóték. leányegylet szokásos karácsonyi bálját az idén is f. é. december 26-án tartja meg. Ez alkalommal a »Gyurkovits lányokat« Herczeg Ferencz mulattató vigjátékát adják elő.

Uj ügyvéd. Dr. Kelemen József, Dr. Reich Aladár országgyülési képviselő iroda-vezetője, mint értesülünk, tegnapelőtt sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát.

Műkedvelői előadás. A katholikus legényegylet november hó 23-án műkedvelői előadást rendez. Szinre kerül Gerő Károly kitünő népszinműve: »A vadgalamb.« A tiszta jövedelem jótékony célra fordittatik.

Gyászhir. Az oly szerencsétlen véget ért *Szabovljevics* Vladimir csendőr-tiszthelyettest hétfőn temették el a görög keleti templomból nagyszámú közönség részvétele mellett.

Tanitók értekezlete. A bajai r. k. esperesi kerület tanitósága október hó 30-án tartotta rendes őszi nagygyülését városunk belvárosi r. k. népiskolájának III. osztályú tantermében. A *Kuts* János esperes-tanfelügyelő elnöklete alatt egybegyült helybeli és környékbeli tanitók ez idei gyülése is azon a magas erkölcsi szinvonalon állott, mint az előző években.

A meleghangú elnöki megnyitó beszédet szépen kidolgozott értekezések felolvasásai követték. Általában pedig hasznos eszmecsere, s különféle tételek módszertani fejtegetései töltötték ki a gyülés egész iedjét. A jövő őszi tan-értekezlet helyéül ismét Baja város belvárosi népiskolája jelöltetett ki.

A kis Kohn legujabb kalandja. A »kis Kohn« eddig mint egy humoros népszerű figura volt Európaszerte ismeretes, kicsibe mult azonban, hogy ez a nagy népszerűsége egy szép kis lányka halálát nem okozta. Az esetről a következő tudositást vettük: *Lovas* József takarékpénztári tisztviselő egy ólomból készült kis Kohnt ábrázoló figurát vásárolt s azt haza vitte megmutatni a családjának. Hogyan, hogyan nem, a kis bolondság a két esztendős *Juczika* nevü leánykájuk kezébe került, ki azt szájába vette és csakhamar lenyelte, mely azonban a torkán megakadt. A kis teremtés fuldoklására figyelmessé lett szülők kétségbeesve vették észre, hogy a » kis Kohn« helyéről hiányzik s hogy a kis lány azt nyelte le. Az itteni orvosok minden igyekezete hiábavalónak bizonyult, hogy az ólombabát eltávolitsák, az nem sikerült nekik. Budapestre vitték tehát szegénykét megoperálás végett. Az operáció eredményéről eddig tudósitásunk nincs.

A baja-báttaszéki hid ügyében Pécs szab. kir. város polgármestere sürgönyileg hivta meg a bajai előkészitő bizottságot a mult hó 31-én d. u. tartandó nagyértekezletre, a melyen Dr. Reich Aladár orsz. képviselő, Meskó László tanácsnok és Dr. Lemberger Ármin ügyvéd képviselték a bajai érdekeltséget.

A dautovai községi jegyzőt Piukovich Imrét Apatinban a végzetesen kimult Jellmann János helyébe községi jegyzővé választották.

Utolsó szinházi előadások. A vége felé járó szini saison utolsó előadásai szombaton és vasárnap tartatnak meg. E napokon az ünnepre való tekintettel délutáni előadások is lesznek. Szombat délután az »Ocskay brigadéros«, este Németh Jánosnak a társulat geniális komikusának jutalmául az »Eleven ördög«, vatárnap délután »Egy görbe nap« este pedig »A molnár és gyermeke« kerülnek szinre.

Egy kis meglepetés. *Ulakity* József bajai hadkötelest ezelőtt vagy tiz esztendővel három esztendőre besorozták a »közösökhez« amit — hogy igazat adjon ő is annak a nótának, hogy »Nem a világ az a három esztendő« — ki is szolgált becsülettel. Egy szép napon azonban a mit sem sejtő Ulakity, mint honvéd ébredt fel. Hát ebben nem lett volna semmi hiba; sőt! — de Ulakity erről mit sem tudott. Eljött a szemle ideje, a honvédek jelentkeztek is sorba, Ulakity azonban nem. A szemlét tartó főhadnagy elküldött érte.

— Hát maga hol volt? — kérdezte nagymérgesen a főhadnagy

— Dolgom után jártam.

— Mit feleselget itt? Nem tudja, hogy mi a kötelessége?

— A főhadnagy úr kérdezett, én meg feleltem; meg aztán én nem is vagyok honvéd, hanem közös.

— Igen? Hát hatóra kurtavas!

Ulakity azonban úgylátszik tréfának vette a dolgot s elment a Zich-hez, hogy keservét egy krigli sörbe fojtsa. A sör árát — kedélyes bajai szokás szerint — egy pajtásával éppen »elemelni« akarta, amikor katonai őrjárat lépett a vendéglőbe s Ulakity barátunkat (pedig de szép gusztája volt!) letartóztatta. A hat órát vasraverve kellett leülnie a honvéd laktanyában. — Hja, ilyen a katona-regula!

Hirtelen halál. Bogdán Mihály a bajai kir. járásbiróságnál alkalmazott hivatalszolga m. hó 29-én este 9 órakor Hajnald-utcában a »Bárány szálloda« közvetlen közelében összeesett és rögtön szörnyet halt. A jóravaló hivatalszolga esete általános részvétet keltett.

Közigazgatási vasuti bejárás. A halasrigyicai vicinális vasutnál most folyik a közigazgatási bejárás. A kereskedelmi minisztert dr. Emich Gusztáv min. titkár, Bács-Bodrog vármegyét pedig Szatnkovics György kir. főmérnök és Popp>vits Sebő tb. főjegyző képviselik.

Leköszönt körorvos. Dr. Révész Zsigmond mélykuti körorvos, kit nemrég választottak meg az elhunyt dr. Kőszeghy helyébe, erről az állásáról lemondott, hogy a baranyamegyei Véménden körorvossá történt megválasztása folytán uj állomáshelyét elfoglalhassa.

Uj gazdasági tudósitó. A földmivelésügyi miniszter dr. Radics Elek bácsalmási lakóst, bácsalmási járásra nézve a gazdasági tudósitói tiszttel bizta meg.

Uj napilap Szabadkán. Értesülésünk szerint Szabadkán legközelebb uj — agrarius irányú — napilap fog megindulni. Főszerkesztője lapunk jeles munkatársa: *Szieben-burger* Károly lesz.

Ismét ablakbeverés. A Józsefvárosban megint bevertek egy csomó ablakot. Ha ez tovább igy folytatódik úgy *Schnetzer* Ernő biztosra veheti, hogy három év mulva megint felemelik az adóját. A rendőrségnél már azon spekulálnak, hogy ezeket az ablakbeveréseket nem-e valamely üvegbiztositó társaság titkos ügynökei improvizálják, hogy rászoktassák a közönséget, hogy ablakaikat bebiztositsák.

Szarka a kávéházban. *Jeney* Jakab e hó 26-án este néhány pajtásával Matkovits János kávéházába ment — egy kis »feketére.« Mikor a kávéházból távozott egy alpacca gyufatartót gyufástól, meg egy ugyanolyan kávéskanalat zsebre vágott. Matkovits a rendőrségnél feljelentette Jeneyt, ahol előállittatván azzal védekezett, hogy neki csak egy pár szál gyufára lett volna ugyan szüksége, de minthogy olyan gyujtó volt a tartóban, mely csak a skatulyáján gyullad, el vitte tartóstul, skatulyástul.

— Hát a kávéskanál mire kellett? — kérdi a kapitány.

— Tetszik tudni beteges vagyok s a doktor olyan orvosságot irt, hogy aszongya: »két óránként egy kávéskanállal« — és nem volt kávéskanalam.

Sertésvész Bácskában. Bács-Bodrog vármegye apatini, bácsalmási, bajai, hódsághi, német-palánkai, topolyai, ujvidéki és zombori járásaiból tilos a sertéseknek Ausztriába bevitele.

Felmentett tanfelügyelő. Adamovits Pál tanfelügyelőt a kir. tszék felebbezési büntető tanácsa az ellene emelt becsületsértés vétsége alól felmentette, miután a sértés nem szándékosan történt, azonban az összes iratokat az illetékes fegyelmi hatóságához áttétetni rendelte.

Eljegyzés. Gara község ifjú kántora, *Tóth* Gyula eljegyezte a napokban Zomborcsevics Juliskát, Zomborcsevics Béncó tekintélyes földbirtokos leányát.

Az ellenőrzési szemléről jövők panaszkodnak egy szakaszvezető durvasága miatt. Hir szerint egyik szakazvezető a beszélgető emberekre rárivalt. Ne obégasson, mert ugy ütöm fel az állát, hogy leharapja a nyelvét. Nos hát az már egy kicsit sok, hogy meglett emberekkel ott durváskodjék egy fiatal legény, csak azért, mert ő még tényleges katona.

Az eszék-djakovár-vrpoljei vasut engedélyezési tárgyalását a kereskedelmi miniszteriumban rövid időn belül megtartják. A szóban forgó vasut mint helyérdekű vasut fog ugyan kiépülni, de elsőrendű alépitménynyel látják el, hogy a tervezett budapest-mohács-szerajevoi vasut szakaszába beilleszthető legyen.

A katonák vacsorapénze. A honvédelmi miniszter ujabban egy rendeletben ismét megjavitotta a katonai legénység élelmezését. Nagyon csekélylyel ugyan, de mégis valamivel. A rendelet szerint 1903. január elsejétől kezdve azokon a napokon, mikor vacsorára nem jár konzerv, minden ember hat fillérrel több zsoldot fog kapni.

Az I. cs. kir. szab. Duna-Gőzhajózási Társaság közli, hogy személyszállitó hajóſáratait Budapest—Kalocsa—Mohács között octóber hó végével még nem szünteti meg, hanem f. évi november hó 10., illetve 11-ig a jelenleg érvényben lévő őszi menetrend szerint fenntartja. Utolsó menet: Budapestről Mohácsra nov. 10-én, Mohácsról Budapestre nov. 11-én.

Mezőgazdasági és iparkiállitás Zentán. A Zentai Gazdakör jövő évi augusztus hó 2-ik felében Zentán, a vidékre is kiterjedő mezőgazdasági és iparkiállitást rendez. A kiállitás védnökségét Latinovits Pál bácsmegyei főispán vállalta el.

Drágul a telefon? A fővárosból kapjuk azt a hirt, hogy január elsejétől kezdve a telefon drágább lesz. Nem az előfizetési dij. Az marad — mint eddig is — havi 10 kor. De dijat fog szedni a bevezetésért, amit eddig ingyen teljesitett. Vagyis január elsejétől kezdve, ha igaz a fővárosból kapott hirünk, nemcsak a használatért kell dijat fizetni, hanem a bevezetésért is. Ezt kötelességünknek tartottuk közönségünkkel közölni azért, hogy — aki a telefont be akarja vezettetni — azt még ebben az esztendőben tegye meg, mert ezzel megtakaritja a bevezetési dijat, amely január 1-től kezdve kötelező lesz.

Jótékonyság. A Zárdatemplom kifestésére ujabban adakoztak: a helybeli ciszt. r. kath. főgymnasium tanári kara 126 kor.; bajai takarékpénztár 50 kor.; bajai kölcsönös segélyzőegylet 30 kor.; Szutrély Lipót kir. tanácsos és neje, Michitsch István, Michitsch Józsefné, B. K., N. N. 20—20 kor.; bajai kereskedelmi és iparbank, dr. Nicolaus Béla ügyvéd, Kollár Ernőné, Scherer Antalné, Tüske Jánosné, özv. Rathman Józsefné 10—10 kor.; Bacsics Nándorné 5 kor.; özv. Devicsné 4 kor.; Tillinger György pleb. (Krusevlya), Hajosovics Éva 2—2 kor.; Kovács Gáspár, özv. Igert Károlyné, Vujkovics Gyula és családja, Fehér Péter, Gézsi Katalin, Kovács Ignáczné, özv. Nagel Nándorné, Hermanek Ignáczné, Ölczner Antalné, Kucsera Julianna, Partos Rezső, Léderhász Katalin, N. N. 1—1 kor.; Kovács Pál 60 fill.; N. N. 30 fill.

Mindezen nemeslelkű jótevőknek hálás köszönetet modunk azon imaszerű fohászszal: fizessen érte a jó Isten ezerszeresen. Minthogy pedig a költségek eddig csak részben vannak fedezve, teljes bizalommal kérjük továbbra is a nemesszivű közönség kegyes támogatását.

Baján, 1902. október 30-án.

P. Martinov Fortunát,
zárdafőnök.

Drágity József és árvái részére pedig még a következő adományok folytak be: Klauber Erzsi, Klauber Ede és Klauber Ármin 40—40 f. Rendeltetése helyére küldtük.

Malom-égés. A Báttaszékről Duna-Szekcső felé vezető országut mentén nemrégen felszerelt és Schwarc Mátyás báttaszéki lakos tulajdonát képező gőzmalom mult hó 24-én. éjjel 11 órakor ismeretlen okból kigyulladt és a lángok martalékává lőn. A kár biztositás folytán jo részben megtérül. A nagy mennyiségben felhalmozva volt gabona és liszt — 11 zsák kivételével — szintén elégett.

A megyei telefonhálózat érdekében Zenta város intéző körei is állást foglaltak, amennyiben kérvényt intéztek Latinovics Pál főispánhoz, melyben arra kérik, hogy a létesitendő megyei telefonhálozatba Zenta városát is vegyék be. Az a mozgalom tehát, melyet Latitinovits Géza orsz. képviselő és Grosz Herman ujvidéki nagykereskedő a telefon létesitéseért inditottak, nem fog meddő maradni, mert immár annak szüksége nagyon is éget.

Vonalmegnyitás. A Dunapataj — Kunszentmiklós közti ujonnan épitett vasut hivatalos megnyitása és a forgalomnak való átadása mult hó 21-én volt Dunapatajon, melyre nagyszámú hivatalos személyiség rándult le a fővárosból. Este fényes bankettet rendeztek a vendégek tiszteletére.

A helyi m. kir. áll. kertmunkás iskola kertészgyakornokai körében f. évi oct. 19-én Bereczky Máté cimmel önképzőkör alakult. A felügyeletet Hegedüs József az intézet vezetője gyakorolja. Elnök Fratincsics Endre, jegyző Willingstorffer Victor, pénztáros Blahovits György. Második ülését folyó évi november hó 1-én tartja.

A megtérült kár. B. becsületes szabómestert baráti körben nyugtalan természetű embernek ismerték. Folyton uj terveket kovácsolt, minden pillanatban új vállalatokba bocsájtkozott, azonban semmit sem bonyolitott le eredményesen. Alig volt a városban egyesület, melynek habár mindig csak rövid időre, tagja ne lett volna. Legutóbbi társulást tiz barátja és iparostársa rendezte oly célból, hogy közösen öt egész osztálysorsjegygyel játszanak a legnagyobb osztálysorsjáték-üzletben Török A. és Társa bankházában (Budapest, Teréz-körut 46/b.) Kezdetben örömmel csatlakozott társaihoz, azonban csak két osztályon át fizette be az esedékes összeget, mert mint mindig, ugy most is gyorsan elvesztette türelmét és a társaságból kilépett. Négy héttel a kilépés után a mi szabónk vacsora után családi körben olvassa az esti lapot. Az ujságot felületesen forgatja, midőn tekintete egy kis közleményen megakadt, mely nyilvánosságra hozza *Török* bankház mesés szerencséjét. Egyszerre csak elfutja a méreg és dühtől izgatva kiáltja; »Ilyen pech! Az a szám, melylyel játszottam, főnyereményt nyert. És én balga, beszüntettem a játékot. Ilyesmi csak velem történhetik!» — Egy pillanatig kinos csönd uralkodott a szobában, egyszerre azonban a család legidősebb fia egy hatalmas »Éljent» kiált és minha megőrült volna, elkezd az asztal körül táncolni. »Apám! — kiáltja izgatottan — a kár megtérült! Én ezzel a sorsjegygyel hátad mögött tovább játszottam!«

Leányok.

Bella:
Ha férjhez megyek tizenegyig alszom,
És dél lesz mindig mire fölkelek.

Vilma:
Én meg eau de Cologneal mosom majd az [arcom.

Fánny:
Én udvaroltatni is engedek.

Aranka:
Én elmegyek mindennap a szinházba.

Mariska:
Engem elvisz a férjem minden bálba.

Margit:
Én champagnert iszom majd minden délben.

Matild:
Én rengeteg gombostűpénzt kapok.

egy csizma, nadrág és egy zubbony. Ezeket válassza külön, a többit csomagolja össze ládámba és küldje haza. Cim: özv. Szabovljevits Mihályné Baja. *Testemet felboncolni ne engedje,* levelemet mutassa fel — ha mégis azt akarnák tenni. Testemet szállitsák haza Bajára. Adósságom nincsen; ha valami emberi hiéna jön, rugja ki. Soká ne hagyjanak itt heverni, szállitsanak mielőbb haza, mert pihenni akarok. Ezek azok, miket Öntől kérek, mint embertől, derék embertől, mert Önt annak ismertem. Isten Önnel! Tartson meg emlékében! Ön szegény, de becsületes s többre becsülöm emlékemben, mint ezer másét. Szabovljevits sk.

Szinház.

A Bolond.

1902. október 24.

Rátkai Sándor estélye. Igen, ezzel kell kezdenünk, mert bár Rátkaytól a szintársulat e nagytehetségü tagjától sok, igen sok ügyes alakitást láttunk, de ennél tökéletesebbet soha s mástól is aligha. A nevelt leányába szerelmes Bimbót, a bolondot játszotta megrázó tragicummal, lelkét öntve fárasztó szerepébe. Pártnere — Bimbilla — a vendégszereplő Huckstédt Irén k. a. volt. Huckstédt Irén kisasszony énekéről meglátszik, hogy *tanult* énekelni, de hangja fénytelen s csupán a fensőbb registerben élvezhető annyira- a menynyire. A játéka, hanghordozása, gesztusai azonban — kritikán aluliak. Annál kitünőbb volt Ujvári (Pimpó korcsmáros), Kállai, Gerlaki, Szabados, (Piroska, Fehérke, Kékike) épugy Németh (Dirigó) és Falussy (Deli lovag). Az ensemble is a legjobbak egyike volt.

Magda eljegyzése.

1902. Október 25

Lengyel Henrik darabját nagy érdeklődéssel várta már napok előtt városunk közönsége és számitásában nem csalatkozott. Egy mesteri kézzel megirt szinművel állunk szemben. Cselekménye mindvégig érdekfeszitő, megoldása ügyes és ötletes, nyelvezete minden izében magyaros és választékos. Csodálatos, hogy ez az igazán érdemes termék a szabadkai és bajai szinpádokon eddig túl nem terjeszkedett, pedig bizvást elmondhatjuk, hogy ami kevés jó társadalmi szinművel dicsekedhetik irodalmunk, ez méltán sorakozhatik a mellé a kevés jó mellé.

Az előadás egyébként Tarján Irma jutalomjátéka volt, a ki a cimszerepet az ő meleg művészetétől áthatottan játszotta meg. A második felvonás szép jelenetében kitörő szerelmét Vajda Géza (Krasznai) iránt, megható szenvedélylyel tudta kitárni. Partnere Krasznai Ernő volt. Ugy ő, mint a közönség kölcsönösen meglehettek elégedve. Pompás alakitásával mindvégig hatni tudott. Nagyobb szerepekhez jutottak még Szabados (Lidia) és Simon Mariska (Etel), Mindketten méltó részt vettek ki a darab sikeréből. Farkasról (Dr. Sárkány) Rátkayról (Zsilinszky), Falussy (Szálay), Baróthyról (Czakó) csak jót mondhatunk. Ujvári a kutyamosó szerepét sok ötletességgel játszotta.

A közönség a szerzőt lelkesen megtapsolta és remek babérkoszorúval fejezte ki hódolatát. Tarján Irmát tisztelői hatalmas virágállvánnyal lepték meg.

A regruták.

1902 október 26 (Este.)

Rátkay Sándor társulatunk közkedvelt komikusa, mint népszinműiró mutatkozott be a közönségnek. Eleven, zamatos nyelvezettel megirt darabjáért pedig csak gratulálhatunk a szerzőnek. Nagy cselekményt, nagy bonyadalmat nem tartalmaz ugyan, de vig és tarka jelenetein mindvégig jól mulatott a közönség, ami pedig a fődolog.

A szereplőkről szólva elsőben magát Rátkayt (Butykos) illeti méltó elismerés. Kivüle Baróthy (Gyárfás), Falussy (Sándor), Gerlaki (Katica), Tarján (Etel), Németh (Öreg), Mihályfi (Fazekasné) Kállai (Palacsinta), Ujvári (Csalán) és Simon (Pergő) nyujtottak typicus alakitásokat és nagyban hozzájárultak a darab sikerének emeléséhez.

Házasodjunk.

Október 28.

Falussy István a társulat baritonistája Guthi Soma ezt a bohózatát választotta ki és mint kitünő »siheder« gubózott ki. Mellette sok tapsot aratott Baróthy (Kubacska) szerepében, aki mesteri alakitást mutatott be. Németh János, Szigethy, Ujvári és Rátkai a kacagás egész orkánját idézték föl. A hölgyek közül L. Mihályfi Julia (Dusákné) olyan pompásan játszott, amilyen pompásan csak ő tud. Kállai Jolán brillánsan táncolt. Szabados és Simon Mariska a régi jók voltak. Az előadás után hangverseny volt, melyben Cs. Almási Julia és Tóth Antal fényes szavalatában gyönyörködtünk. Falussy István egy szellemes apróságot mondott el szellemesen. Gerlaki és Rátkai duettet énekeltek, Ujvári pedig táncparódiával tudott gyönyörködtetni.

A föld.

1902. október 29.

A modern agrár politika — a földmives osztály védelme — immár a szinpadon is tért igyekszik magának hóditani. A terhek alatt görnyedő magyar földmives néposztály sinylődését sok igaz vonással rajzolják meg a szerzők tagadhatlanul, azonban nem minden túlzás nélkül. Túllőttek ugyanis a célon a szerzők, amikor a földmives néposztály kizsákmányolásának indokául a furfangot, az erősebb jogát tükrözik vissza. Ezek csak járulékos okai a tanulatlan néposztály tönkrejutásának. A mi földmives néposztályunkat a súlyos jelzálogterhek viszik békóba, a nehéz kamatfizetéseknek a termés mennyiségével arányban nem álló sokasága teszi földhöz ragadttá. A furfang, az erőszak csak mint mellékes rugók szerepelnek. E mellett a szerzők egy csomó lehetetlen alakot vonultatnak fel. Igy Dobos Kovácsné mint egy nagylelkű parasztasszony van megrajzolva, aki képes az urát — akit rajongásig szeret — megtagadni, ha a furfanggal szerzett horribilis összegű földeket vissza nem adja. Ennyi önfeláldozást egy paraszt asszony lelkében hiába keresünk. Elképzelhetetlen ezenkivül Bódi huszárhadnagy alakja is. Egy parvenuből urrá lett család sorjában annyi szerénység, meghunyászkodás, félénkség nem lakozhatik, pláne, ha még hozzá huszárhadnagy.

A szereplő személyek azonban egytől-egyig kitettek magukért. Baróthy Dobos Kovácsa minden részletében tökéletes alakitás volt. Egy ilyen fárasztó és az érzelmek összes scáláján átfutó nehéz szerepnek ily mesteri megjátszása csak egy nagy szorgalommal párosult müvészléleknek állhat módjában. Cs. Almássy Julia (Dobos Kovácsné) méltó partnereül szegődött. Sok, szépen megjátszott jelenete volt Tarjánnal (Klári) egyetemben. Krasznai (Gedeon) az ügyvéd szerepében mindenben kielégitett, Németh pedig (Vékey) huszárőbesterjét egyik legsikerültebb alakitásai közé számithatja. Rátkai (Marossi) ügyesen találta el a hangot, amely minden túlzás nélkül mégis megérttette mindenkivel, hogy Marossi, hajdanában Morgenstern volt. Farkas Ferencz Bódit kiváló ügyességgel, rokonszenvesen characterizálta. Szabados (Juliska) pedig az ő szokott kedvességével kötött le mindenkit. Mihályfiné (Vékeynét), Simon (Susanne) csak megerősitették az irántuk táplált jó véleményt. Tóth (Bodza), Ujvári (Gergő), Fenyő Józsa (Juczi) és Berényi (Miska) parányi szerepükben is kiválót nyujtottak.

San-Toy.

1902 október 30.

Másodszor ment az évadban ez a bájos operett a még bájosabb művésznő, Kállai Jolán jutalmául. A zsufolt ház, a virágbokréták mindmegannyi jelei annak a nagy népszerűségnek, a melyet még tavalyról vitt magával közönségünktől.

HIREK.

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminiszter dr. Rapp András budapesti kir. jbirósági joggyakornokot a szabadkai kir. törvényszékhez aljegyzővé és dr. Gerevics Ernő budapesti törvényszéki joggyakornokot a bácsalmási kir. jbirósághoz aljegyzővé nevezte ki.

Áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter Veress Béla bácsalmási kir. jbirósági aljegyzőt a szabadkai kir. törvényszékhez helyezte át.

Királyi közjegyzők kinevezése. A m. kir. igazságügyminiszter dr. Sirsich György szegedi kir. törvényszéki birót Bács-Topolyára, Zákó István zombori ügyvédet és dr. Tripolszky Aladár ó-becsei kir. közjegyzőhelyettest Zentára királyi közjegyzőkké nevezte ki.

A bajai jóték. leányegylet szokásos karácsonyi báljat az idén is f. é. december 26-án tartja meg. Ez alkalommal a »Gyurkovits lányokat« Herczeg Ferencz mulattató vigjátékát adják elő.

Uj ügyvéd. Dr. Kelemen József, Dr. Reich Aladár országgyűlési képviselő iroda-vezetője, mint értesülünk, tegnapelőtt sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát.

Működedvelői előadás. A katholikus legényegylet november hó 23-án működedvelői előadást rendez. Szinre kerül Gerő Károly kitünő népszinműve: »A vadgalamb.« A tiszta jövedelem jótékony célra fordittatik.

Gyászhir. Az oly szerencsétlen véget ért *Szabovljevics* Vladimir csendőr-tiszthelyettest hétfőn temették el a görög keleti templomból nagyszámú közönség részvétele mellett.

Tanitók értekezlete. A bajai r. k. esperesi kerület tanitósága október hó 30-án tartotta rendes őszi nagygyűlését városunk belvárosi r. k. népiskolájának III. osztályú tantermében. A *Kuts* János esperes-tanfelügyelő elnöklete alatt egybegyült helybeli és környékbeli tanitók ez idei gyülése is azon a magas erkölcsi szinvonalon állott, mint az előző években.

A meleghangú elnöki megnyitó beszédet szépen kidolgozott értekezések felolvasásai követték. Általában pedig hasznos eszmecsere, s különféle tételek módszertani fejtegetései töltötték ki a gyülés egész iedjét. A jövő őszi tan-értekezlet helyéül ismét Baja város belvárosi népiskolája jelöltetett ki.

A kis Kohn legujabb kalandja. A »kis Kohn« eddig mint egy humoros népszerű figura volt Európaszerte ismeretes, kicsibe mult azonban, hogy ez a nagy népszerűsége egy szép kis lányka halálát nem okozta. Az esetről a következő tudositást vettük: *Lovas* József takarékpénztári tisztviselő egy ólomból készült kis Kohnt ábrázoló figurát vásárolt s azt haza vitte megmutatni a családjának. Hogyan, hogyan nem, a kis bolondság a két esztendős *Juczika* nevű leánykájuk kezébe került, ki azt szájába vette és csakhamar lenyelte, mely azonban a torkán megakadt. A kis teremtés fuldoklására figyelmessé lett szülők kétségbeesve vették észre, hogy a » kis Kohn« helyéről hiányzik s hogy a kis lány azt nyelte le. Az itteni orvosok minden igyekezete hiábavalónak bizonyult, hogy az ólombabát eltávolitsák, az nem sikerült nekik. Budapestre vitték tehát szegénykét megoperálás végett. Az operáció eredményéről eddig tudósitásunk nincs.

A baja-báttaszéki hid ügyében Pécs szab. kir. város polgármestere sürgönyileg hivta meg a bajai előkészitő bizottságot a mult hó 31-én d. u. tartandó nagyértekezletre, a melyen Dr. Reich Aladár orsz. képviselő, Meskó László tanácsnok és Dr. Lemberger Ármin ügyvéd képviselték a bajai érdekeltséget.

A dautovai községi jegyzőt Piukovich Imrét Apatinban a végzetesen kimult Jellmann János helyébe községi jegyzővé választották.

Utolsó szinházi előadások. A vége felé járó szini saison utolsó előadásai szombaton és vasárnap tartatnak meg. E napokon az ünnepre való tekintettel délutáni előadások is lesznek. Szombat délután az »Ocskay brigadéros«, este Németh Jánosnak a társulat geniális komikusának jutalmául az »Eleven ördög«, vatárnap délután »Egy görbe nap« este pedig »A molnár és gyermeke« kerülnek szinre.

Egy kis meglepetés. *Ulakity* József bajai hadkötelest ezelőtt vagy tiz esztendővel három esztendőre besorozták a »közösökhez« amit — hogy igazat adjon ő is annak a nótának, hogy »Nem a világ az a három esztendő« — ki is szolgált becsülettel. Egy szép napon azonban a mit sem sejtő Ulakity, mint honvéd ébredt fel. Hát ebben nem lett volna semmi hiba; sőt! — de Ulakity erről mit sem tudott. Eljött a szemle ideje, a honvédek jelentkeztek is sorba, Ulakity azonban nem. A szemlét tartó főhadnagy elküldött érte.

— Hát maga hol volt? — kérdezte nagymérgesen a főhadnagy

— Dolgom után jártam.

— Mit feleselget itt? Nem tudja, hogy mi a kötelessége?

— A főhadnagy úr kérdezett, én meg feleltem; meg aztán én nem is vagyok honvéd, hanem közös.

— Igen? Hát hatóra kurtavas!

Ulakity azonban úgylátszik tréfának vette a dolgot s elment a Zich-hez, hogy keservét egy krigli sörbe fojtsa. A sör árát — kedélyes bajai szokás szerint — egy pajtásával éppen »elemelni« akarta, amikor katonai őrjárat lépett a vendéglőbe s Ulakity barátunkat (pedig de szép gusztája volt!) letartóztatta. A hat órát vasraverve kellett leülnie a honvéd laktanyában. — Hja, ilyen a katona-regula!

Hirtelen halál. Bogdán Mihály a bajai kir. járásbiróságnál alkalmazott hivatalszolga m. hó 29-én este 9 órakor Hajnald-utcában a »Bárány szálloda« közvetlen közelében összeesett és rögtön szörnyet halt. A jóravaló hivatalszolga esete általános részvétet keltett.

Közigazgatási vasuti bejárás. A halasrigyicai vicinális vasutnál most folyik a közigazgatási bejárás. A kereskedelmi minisztert dr. Emich Gusztáv min. titkár, Bács-Bodrog vármegyét pedig Szatnkovics György kir. főmérnök és Poppovits Sebő tb. főjegyző képviselik.

Leköszönt körorvos. Dr. Révész Zsigmond mélykuti körorvos, kit nemrég választottak meg az elhunyt dr. Kőszeghy helyébe, erről az állásáról lemondott, hogy a baranyamegyei Véménden körorvossá történt megválasztása folytán uj állomáshelyét elfoglalhassa.

Uj gazdasági tudósitó. A földmivelésügyi miniszter dr. Radics Elek bácsalmási lakóst, bácsalmási járásra nézve a gazdasági tudósitói tiszttel bizta meg.

Uj napilap Szabadkán. Értesülésünk szerint Szabadkán legközelebb uj — agrarius irányú — napilap fog megindulni. Főszerkesztője lapunk jeles munkatársa: *Szieben-burger* Károly lesz.

Ismét ablakbeverés. A Józsefvárosban megint bevertek egy csomó ablakot. Ha ez tovább igy folytatódik úgy *Schnetzer* Ernő biztosra veheti, hogy három év mulva megint felemelik az adóját. A rendőrségnél már azon spekulálnak, hogy ezeket az ablakbeveréseket nem-e valamely üvegbiztositó társaság titkos ügynökei improvizálják, hogy rászoktassák a közönséget, hogy ablakaikat bebiztositsák.

Szarka a kávéházban. *Jeney* Jakab e hó 26-án este néhány pajtásával Matkovits János kávéházába ment — egy kis »feketére.« Mikor a kávéházból távozott egy alpacca gyufatartót gyufástól, meg egy ugyanolyan kávéskanalat zsebre vágott. Matkovits a rendőrségnél feljelentette Jeneyt, ahol előállittatván azzal védekezett, hogy neki csak egy pár szál gyufára lett volna ugyan szüksége, de minthogy olyan gyujtó volt a tartóban, mely csak a skatulyáján gyullad, el vitte tartóstul, skatulyástul.

— Hát a kávéskanál mire kellett? — kérdi a kapitány.

— Tetszik tudni beteges vagyok s a doktor olyan orvosságot irt, hogy aszongya: »két óránként egy kávéskanállal« — és nem volt kávéskanalam.

Sertésvész Bácskában. Bács-Bodrog vármegye apatini, bácsalmási, bajai, hódsághi, német-palánkai, topolyai, ujvidéki és zombori járásaiból tilos a sertéseknek Ausztriába bevitele.

Felmentett tanfelügyelő. Adamovits Pál tanfelügyelőt a kir. tszék felebbezési büntető tanácsa az ellene emelt becsületsértés vétsége alól felmentette, miután a sértés nem szándékosan történt, azonban az összes iratokat az illetékes fegyelmi hatóságához áttétetni rendelte.

Eljegyzés. Gara község ifjú kántora, *Tóth* Gyula eljegyezte a napokban Zomborcsevics Juliskát, Zomborcsevics Béncó tekintélyes földbirtokos leányát.

Az ellenőrzési szemléről jövők panaszkodnak egy szakaszvezető durvasága miatt. Hir szerint egyik szakazvezető a beszélgető emberekre rárivalt. Ne obégasson, mert ugy ütöm fel az állát, hogy leharapja a nyelvét. Nos hát az már egy kicsit sok, hogy meglett emberekkel ott durváskodjék egy fiatal legény, csak azért, mert ő még tényleges katona.

Az eszék-djakovár-vrpoljei vasut engedélyezési tárgyalását a kereskedelmi miniszteriumban rövid időn belül megtartják. A szóban forgó vasut mint helyérdekű vasut fog ugyan kiépülni, de elsőrendű alépitménynyel látják el, hogy a tervezett budapest-mohács-szerajevoi vasut szakaszába beilleszthető legyen.

A katonák vacsorapénze. A honvédelmi miniszter ujabban egy rendeletben ismét megjavitotta a katonai legénység élelmezését. Nagyon csekélylyel ugyan, de mégis valamivel. A rendelet szerint 1903. január elsejétől kezdve azokon a napokon, mikor vacsorára nem jár konzerv, minden ember hat fillérrel több zsoldot fog kapni.

Az I. cs. kir. szab. Duna-Gőzhajózási Társaság közli, hogy személyszállitó hajóſáratait Budapest—Kalocsa—Mohács között octóber hó végével még nem szünteti meg, hanem f. évi november hó 10., illetve 11-ig a jelenleg érvényben lévő őszi menetrend szerint fenntartja. Utolsó menet: Budapestről Mohácsra nov. 10-én, Mohácsról Budapestre nov. 11-én.

Mezőgazdasági és iparkiállitás Zentán. A Zentai Gazdakör jövő évi augusztus hó 2-ik felében Zentán, a vidékre is kiterjedő mezőgazdasági és iparkiállitást rendez. A kiállitás védnökségét Latinovits Pál bácsmegyei főispán vállalta el.

Drágul a telefon? A fővárosból kapjuk azt a hirt, hogy január elsejétől kezdve a telefon drágább lesz. Nem az előfizetési dij. Az marad — mint eddig is — havi 10 kor. De dijat fog szedni a bevezetésért, amit eddig ingyen teljesitett. Vagyis január elsejétől kezdve, ha igaz a fővárosból kapott hirünk, nemcsak a használatért kell dijat fizetni, hanem a bevezetésért is. Ezt kötelességünknek tartottuk közönségünkkel közölni azért, hogy — aki a telefont be akarja vezettetni — azt még ebben az esztendőben tegye meg, mert ezzel megtakaritja a bevezetési dijat, amely január 1-től kezdve kötelező lesz.

Jótékonyság. A Zárdatemplom kifestésére ujabban adakoztak: a helybeli ciszt. r. kath. főgymnasium tanári kara 126 kor.; bajai takarékpénztár 50 kor.; bajai kölcsönös segélyzőegylet 30 kor.; Szutrély Lipót kir. tanácsos és neje, Michitsch István, Michitsch Józsefné, B. K., N. N. 20—20 kor.; bajai kereskedelmi és iparbank, dr. Nicolaus Béla ügyvéd, Kollár Ernőné, Scherer Antalné, Tüske Jánosné, özv. Rathman Józsefné 10—10 kor.; Bacsics Nándorné 5 kor.; özv. Devicsné 4 kor.; Tillinger György pleb. (Krusevlya), Hajosovics Éva 2—2 kor.; Kovács Gáspár, özv. Igert Károlyné, Vujkovics Gyula és családja, Fehér Péter, Gézsi Katalin, Kovács Ignáczné, özv. Nagel Nándorné, Hermanek Ignáczné, Ölczner Antalné, Kucsera Julianna, Partos Rezső, Léderhász Katalin, N. N. 1—1 kor.; Kovács Pál 60 fill.; N. N. 30 fill.

Mindezen nemeslelkű jótevőknek hálás köszönetet modunk azon imaszerű fohászszal: fizessen érte a jó Isten ezerszeresen. Minthogy pedig a költségek eddig csak részben vannak fedezve, teljes bizalommal kérjük továbbra is a nemesszivű közönség kegyes támogatását.

Baján, 1902. október 30-án.

P. Martinov Fortunát,
zárdafőnök.

Drágity József és árvái részére pedig még a következő adományok folytak be: Klauber Erzsi, Klauber Ede és Klauber Ármin 40—40 f. Rendeltetése helyére küldtük.

Malom-égés. A Báttaszékről Duna-Szekcső felé vezető országut mentén nemrégen felszerelt és Schwarc Mátyás báttaszéki lakos tulajdonát képező gőzmalom mult hó 24-én. éjjel 11 órakor ismeretlen okból kigyulladt és a lángok martalékává lőn. A kár biztositás folytán jo részben megtérül. A nagy mennyiségben felhalmozva volt gabona és liszt — 11 zsák kivételével — szintén elégett.

A megyei telefonhálózat érdekében Zenta város intéző körei is állást foglaltak, amennyiben kérvényt intéztek Latinovics Pál főispánhoz, melyben arra kérik, hogy a létesitendő megyei telefonhálozatba Zenta városát is vegyék be. Az a mozgalom tehát, melyet Latitinovits Géza orsz. képviselő és Grosz Herman ujvidéki nagykereskedő a telefon létesitéseért inditottak, nem fog meddő maradni, mert immár annak szüksége nagyon is éget.

Vonalmegnyitás. A Dunapataj — Kunszentmiklós közti ujonnan épitett vasut hivatalos megnyitása és a forgalomnak való átadása mult hó 21-én volt Dunapatajon, melyre nagyszámú hivatalos személyiség rándult le a fővárosból. Este fényes bankettet rendeztek a vendégek tiszteletére.

A helyi m. kir. áll. kertmunkás iskola kertészgyakornokai körében f. évi oct. 19-én Bereczky Máté cimmel önképzőkör alakult. A felügyeletet Hegedüs József az intézet vezetője gyakorolja. Elnök Fratincsics Endre, jegyző Willingstorffer Victor, pénztáros Blahovits György. Második ülését folyó évi november hó 1-én tartja.

A megtérült kár. B. becsületes szabómestert baráti körben nyugtalan természetű embernek ismerték. Folyton uj terveket kovácsolt, minden pillanatban új vállalatokba bocsájtkozott, azonban semmit sem bonyolitott le eredményesen. Alig volt a városban egyesület, melynek habár mindig csak rövid időre, tagja ne lett volna. Legutóbbi társulást tiz barátja és iparostársa rendezte oly célból, hogy közösen öt egész osztálysorsjegygyel játszanak a legnagyobb osztálysorsjáték-üzletben Török A. és Társa bankházában (Budapest, Teréz-körut 46/b.) Kezdetben örömmel csatlakozott társaihoz, azonban csak két osztályon át fizette be az esedékes összeget, mert mint mindig, ugy most is gyorsan elvesztette türelmét és a társaságból kilépett. Négy héttel a kilépés után a mi szabónk vacsora után családi körben olvassa az esti lapot. Az ujságot felületesen forgatja, midőn tekintete egy kis közleményen megakadt, mely nyilvánosságra hozza *Török* bankház mesés szerencséjét. Egyszerre csak elfutja a méreg és dühtől izgatva kiáltja; »Ilyen pech! Az a szám, melylyel játszottam, főnyereményt nyert. És én balga, beszüntettem a játékot. Ilyesmi csak velem történhetik!» — Egy pillanatig kinos csönd uralkodott a szobában, egyszerre azonban a család legidősebb fia egy hatalmas »Éljent» kiált és minha megőrült volna, elkezd az asztal körül táncolni. »Apám! — kiáltja izgatottan — a kár megtérült! Én ezzel a sorsjegygyel hátad mögött tovább játszottam!«

Leányok.

Bella:
Ha férjhez megyek tizenegyig alszom,
És dél lesz mindig mire fölkelek.

Vilma:
Én meg eau de Cologneal mosom majd a. [arcom.

Fánny:
Én udvaroltatni is engedek.

Aranka:
Én elmegyek mindennap a szinházba.

Mariska:
Engem elvisz a férjem minden bálba.

Margit:
Én champagnert iszom majd minden délben.

Matild:
Én rengeteg gombostűpénzt kapok.

Ilonka:
Én fellépek majd működvelőképen,
És magasztalni fognak a lapok.

Adrienne:
Én gyönyörű szép könyvtárt rendezek be.

Irén:
Én is olvasom akkor Maupassant.

Leona:
Nagy gondom lesz a szegény gyerekekre,
Gyüjtök számukra s rendezem a bált.

Jolán:
Én jourt adok majd minden áldott héten.

Sári:
A jour, fiam, most szenderült el éppen.
Én fürdőre utazom minden nyáron.

Gizi:
Én meg majd az uszodába mék . . .

Reneé:
Az én ruhámat első cég csinálja.

Böske:
Enyém lesz minden, minden a mi szép!

Flóra:
Én ibolyát viselek a hajamban.

Elza:
Én rajtam lesz az első uj kalap . . .

. . . Egy igy szól végre fölsóhajtva halkan:
— Szeretni fogom majd az uramat . . .

Esküdtszéki tárgyalások.

Agyonütöttek egy legényt.

Gyurin Péter és Gyurin Lajos bikityi legények álltak m. hó 27-én az esküdtbiróság előtt halált okozó sulyos testisértéssel vádolva. Folyó évi junius hó 22-én fokosokkal agyonverték Zomborcsevics Józsefet.

Az esküdtbiróság elnöke Polgár József, szavazó birák: Marián Miklós és Raskó István voltak. A vádhatóságot Pap Sándor dr. képviselte, vádlottakat Békeffy Gyula dr. védte.

Rendes esküdtekül kisorsoltattak: Haverda Mátyás, Gyelmis Gerő, Milkó Izidor dr., Gaál Ferencz, Kovács Sztrikó György, Csajkás Mihály, Bátori Mátyás, Schreiber Gyula, Horváth Kálmán, Révész Ernő dr., Kosztolányi Árpád, Pukecz Kálmán; pótesküdtnek Sinkovics Ferencz.

Ugy Gyurin Péter, mint Gyurin Lajos tagadják, hogy ők a vád tárgyát képező bünt elkövették volna. A csendőrség talált ugyan náluk véres papucsokat és az egyiknél véres nadrágot, de az egyik azt állitja, hogy ruhaneműje orvérzéstől lettek véresek, a másik pedig azt mondja, hogy májusban beverték a fejét s mikor lehajolt, akkor csurgott a vér a bünjelként lefoglalt bársony papucsára.

Az esküdtek a vád és védbeszédek meghallgatása után vádlottakat halált okozó sulyos testi sértés büntettében mondták ki bünösnek, mire a törvényszék őket 6—6 évi fegyház büntetésre itélte.

A védő a 92. §. nem alkalmazása miatt semmiségi panaszt jelentett be.

Emberöléssel vádolva.

A m. hó 28-iki esküdtbirósági elnök: Polgár József, szavazó birák: Marián Miklós és Ernuszt Gyula voltak. A vádhatóságot Eperjessy Béla ügyész képviselte, a vádlottat Békeffy Gyula dr. védte.

Rendes esküdteknek kisorsoltattak: Nagy Márton, Pirnitzer Vilmos, Beszédes István, Milkó Izidor dr., Csajkás Mihály, Hirsberger József, Kuluncsics Tamás, Jandek Ferencz, Pukecz Kálmán, Varga Károly, Bezerédy István, Reiner Lajos; pótesküdtnek: Szaghmeiszter Ignácz.

Milyásevics Mihály volt vádolva azzal, hogy Garán julius hó 9-dikén éjjel egy korcsmában Beslin Mártont hasba szurta, aki sebében meg is halt. Beslin közvetlen halála előtt vádolta Milyásevicset. Vádlott tagadja, hogy ő követte volna el a bűnt. Az állitja, hogy azon éjjel őt magát is megszurták, de arra, hogy ki szurta meg nem emlékezik. A meghalt talán azért gyanusitotta őt, mert a tett elkövetése után maga körül egyedül csak őt ismerte föl.

Minthogy terhelő tanuk nem voltak, s a beidézett tanuk egyebekben igazolták Milyásevicset, az esküdtek felmentették.

IRODALOM.

Érdekes munka első füzete hagyta el a napokban a sajtót. *Acsády* Ignácz jeles történet iró *»A magyar birodalom története«* cimű műve ez, mely e téren hézagot pótolni van hivatva. A mű 40 füzetben jelenik meg s egy-egy füzet 60 fillérbe kerül. A gyönyörüen kiállitott mű prospektusát jelen számunkkal veszik t. olvasóink.

A mű ifj. *Wagner* Antal könyvkereskedésében rendelhető meg.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Baja. Nem közölhető.

Kitünő minőségű

takarmány répa

kapható

Spitzer Károly és Fiai

szeszgyárában. 2—1

SZÉN! SZÉN!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, hogy tüzelő szén eladási üzletemben állandóan a legjobb minőségű tüzelő anyagokat tartom eladásra u m:

Légszeszgyári dió pirszén m. m. **4 kor. 40 fill.**

Legjobb minőségű **salgótarjáni szalon szén** m m. **3 kor.** ezen utóbbi faj jó hirneve miatt más bányatermékeket is szoktak ezen név alatt forgalomba hozni, nálam azonban valódi minőségben kapható.

Elsőrendű darabos szén más bányákból **2 kor. 60 fill.** és **2 kor. 80 fill.**

Vágott **keményfa** m m **2 kor. 40 fill.** a fent emlitett tűzi anyagokat az emlitett árban házhoz szállitom.

A n. é. közönség további b. pártfogását kérve

Baja, 1902. október hóban

maradtam tisztelettel

Nagy Péter,
szén-kereskedő
(Vásártér, a képezde átellenében.)

3—1

BANK- és VÁLTÓ-ÜZLET

GRAUAUG J. LIPÓT

BAJA,

DRESCHER GYULA-féle HÁZBAN.

Eszközöl előnyös feltételek mellett:

Váltóleszámitolásokat.

Jelzálog-kölcsönöket.

Tőzsdei megbizásokat.

Váltó- és utalvány beszedéseket.

Előleget nyújt értékpapirokra.

Szelvény-beváltás.

Értékpapirok, sorsjegyek, bel- és külföldi pénznemek VÉTELE és ELADÁSA.

Osztálysorsjegyek eladása.

Élet-, tűz-, jég-, baleset és szállitmány-biztositások a legolcsóbb dijtételek mellett eszközöltetnek.

Az árú osztály már ez idő szerint elfogad megbizásokat és eszközöl kötéseket a jövő idényű **pirszén-szállitásokra.**

ÉRTESITÉS!

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy nőm: Tófalvy Béláné több előkelő fürdőhelyen, u. m. **Tusnád, Karlsbad** stb. mint okleveles

masseur és

hidegviz-gyógyásznő

működött s mint ilyen előkelő fürdő-orvosoktól elismerő nyilatkozatokkal rendelkezik, magam pedig mint ugyancsak

masseur és tyukszem-vágó

igen nagy gyakorlatra tettem szert — Baján letelepedtünk. Tisztelettel kérjük tehát a n. é. közönséget, hogy adandó alkalommal szolgálatainkat ezen irányban igénybe venni méltóztassanak.

Kiváló tisztelettel

Tófalvy Béla és Tófalvy Béláné

Baja, „Központi Szálló.“

Alapittatott 1862.

Schnetzer Ernő

üveg- és porczellán kereskedése

B A J Á N.

A legjobbaknak elismert

Ditmár-féle lámpák

nemkülönben

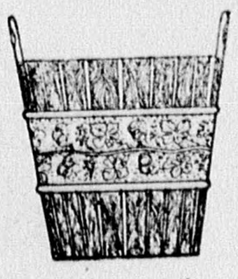

szőlő-mosók

úgy egyszerű, mint a legfinomabb kivitelben, nagy választékban, olcsó árak mellett kaphatók.

Legujabb mintájú képkeretek, legnagyobb választékban. 6-5

Kiadó lakás.

A szent Antal-utcai 30. számú lakház (Schleicher Antal-féle ház mellett), mely áll három utcai szoba, konyha, éléstár, szép tágas üvegezett folyosó, pince, egy udvari szoba, konyha és mellékhelyiségekből, **azonnal kiadó.**

Bővebben **Novák Illés** rendőr vagy **Budapesten Dembinszki-utca 39. sz. első emelet 9. ajtó.** 2-2

JEGYZÉKE az

55,000 nyereménynek.

Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben:

1.000,000 korona.

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és készpénzben fizetnek.

		Korona
1	jutalom	600000
1	nyer. à	400000
1	„ „	200000
2	„ „	100000
1	„ „	90000
2	„ „	80000
1	„ „	70000
2	„ „	60000
1	„ „	50000
1	„ „	40000
3	„ „	30000
3	„ „	25000
8	„ „	20000
8	„ „	15000
36	„ „	10000
67	„ „	5000
3	„ „	3000
437	„ „	2000
803	„ „	1000
1528	„ „	500
140	„ „	300
34450	„ „	200
4850	„ „	170
4850	„ „	130
100	„ „	100
4350	„ „	80
3350	„ „	40
55,000	nyer. és jut. kor. összegben	**14.459,000**

KIVÁLÓ SZERENCSE TÖRÖK-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.

Kilencz millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára ujból kezdetét veszi.

110,000 sorsjegy 55,000

PÉNZNYEREMÉNYNYEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek **fele nyer** a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizennégy millió 459,000 koronát,** egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat **állami felügyelet alatt** áll.

Az I-ső osztály **eredeti sorsjegyeinek** tervszerü betétjei a következők:

egy nyolcad	(1/8)	**frt** —.75	vagyis	**1.50**	**korona**	
egy negyed	(1/4)	» 1.50	»	**3.**—	»	
egy fél	(1/2)	» 3.—	»	**6.**—	»	
egy egész	(1/1)	» 6.—	»	**12.**—	»	

A sorsjegyeket **utánvéttel** vagy a **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet dijtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. é. november hó 10-ig

bizalommal **HOZZÁNK** küldeni.

Török A. és Tsa

bankháza

BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték osztályai:

Főüzlet: VI, Teréz-körút 46/a

Fiókok: 1. **Vàci-körut 4.**
2. **Muzeum-körut 11.**
3. **Erzsébet-körut 54.**

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.**

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben (utánvételezni kérem / postautalványnyal küldöm / mellékelem bankjegyekben (bélyegekben.)) A nemtetsző törlendő.

Pontos czim:

Szoba fűtéshez

kiváló minőségű tatai

TOJÁS-BRIKETT

métermázsánként házhoz szállitva kapható

3 koronáért özv Spitzer Simonnénál. 3-1

HIRDETMÉNY.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy a fő- és székváros legelőkelőbb

NŐI CONFECTIÓ

árúházának képviseletét magamra vállaltam, minélfogva raktáron tartok dús választékban **női kabátokat, gallérokat, bundákat,** nemkülönben **gyermekkabátokat** és azokat a legválasztékosabb kivitelben, jutányos áron bocsájtom a n. é. közönség rendelkezésére

Minthogy üzletem

szücsműhelylyel

is egybe van kapcsolva, elvállalok **javitani** munkákat s azokat a legpontosabban, legolcsóbb árak mellett végzem el.

Szives pártfogásért esedezve, maradtam hazafias tisztelettel

Hónig J. utóda HALÁSZ BÉLA.

LEGNAGYOBB VÁLASZTÉK

GÁCSI, BRASSÓI, ZSOLNAI

továbbá

a legfinomabb angol és francia divatkelmékben!!!

Legújabb **angol** és **francia szabású**

férfi öltönyök jutányos áron,

pontos kiszolgálás mellett készülnek

Práger Károly és Testvére cégnél

BAJÁN,

Takarékpénztári épület.

Feltünő ujdonság.

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —
A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szihat

legjobb valódi francia **szivarkapapir** és **szivarkahüvely** kapható az ország minden különlegességi árúdájában.

Órákat, arany- és ezüst-tárgyakat olcsó gyári árak mellett küld jótállással

SCHÖNWALD IMRE

órás, arany- és ezüstárúgyáros

PÉCSETT.

Magy. kir. törvényszékileg bejegyzett állami éremmel, arany- és ezüstéremmel kitüntetett czég — becsületes kiszolgálás. Minden tárgy valódisága bizonyitására a m. kir. pénzverde-hivatal által van megpróbálva és annak próbajegyével ellátva.

Nem tetsző tárgy ki lesz cserélve vagy a pénz visszaadva, a károsodás tehát kizárva.

Valódi ezüst remontoir	5·20 frt	Arany gyűrűk 2·20 frttól feljebb.	
kettős fedéllel	7·— „	Csinos, nemes opál-gyűrűk 4 frttól	
horgony 15 köves szerk.	8·25 „	feljebb	
pontosan járó nickel rem	3·50 „	Valódi gyémántgyűrűk 10 frttól fel-	
goldin óra	5·50 „	jebb	
ezüst női remontoir	5·50 „	Finom nickel-horgony éb-	
valódi 14 karátos női rem.	14·— „	resztő óra	1·90 frt
ugyanaz kettős fedéllel	18·— „	8 nap járó ingaóra	8·— „
valódi arany rem. úri óra	24·— „	ütőszerkezettel	10·— „
kettős fedéllel	35·— „	Szép kakuk-órák 7 frttól 12 frtig.	

Valódi megvizsgált ezüstláncok csinosan kidolgozva 20 gramm sulyu 1·45 frt, 30 gramm 2·15 frt, 40 gramm 2·55 frt 60 gramm 4·50 frt, 100 gramm 6 frt.

Valódi 14 karátos arany uri-lánczok szép kivitelben, 20 gramm nehéz 25 frt, 30 gramm 37 frt, 40 gramm 47·50 frt.

Kivánat szerint hozzá illő aranyba foglalt köves lógók 10—15 gramm súlyban, darabonkint 4.50 frt.

Szétküldés mindenhová a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett.

20—19

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik bárkinek.

SZIVES FIGYELEMBE!

Mivel kereskedelmi utazóknak magánvevőket fölkeresni a nemrégiben hozott törvény értelmében tilos, mélyen tisztelt vevőközönségünk kényelme szempontjából

Fehérnemű gyártmányaink

egyedüli elárusitásával FISCHER PÁL bajai előkelő divatkereskedő céget biztuk meg, a hol női fehérnemű ujdonságaink, különösen azonban

Menyasszonyi kelengyék

a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig az általunk előirt szabott árak mellett fognak elárusittatni, illetőleg a megrendelések ilyenekre elfogadtatni.

Hálás köszönetünket fejezzük ki az eddigi szives pártfogásért és esedezünk, hogy azt megbizottunkra átruházni méltóztassék. Ennek reményében maradtunk hazafias tisztelettel

Stieglitz és Unger
Budapest.

Nyomatott Nánay Lajosnál Baján.